

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.153/2022/9.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a felperesi képviselő ügyvéd (Cím4) által képviselt **Felperes1** (Cím3) **I. rendű** és **Felperes2** (Cím3) **II. rendű felpereseknek**, a dr. Haid Tibor jogtanácsos által képviselt **Alperes1** (alperes címe) **alperes** ellen kártérítés, és sérelemdíj iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 21.M.70.327/2021/34. számú ítélete ellen az alperes 35., 36. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a kártérítési kereseti kérelem vonatkozásában helybenhagyja, a sérelemdíj vonatkozásában megváltoztatja, és ezen kereseti kérelmet elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy egyetemlegesen fizessen meg a felpereseknek 524.922 (ötszázhuszonnégyezer-kilencszázhuszonkettő) forint elsőfokú, valamint 344.729 (háromszáznegyvennégyezer-hétszázhuszonkilenc) forint másodfokú perköltséget.

A perben felmerült 1.183.134 (egymillió-száznyolcvanháromezer-százharmincnégy) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás szerint az I. r. felperes 1974. augusztus 20. napjától, a II. r. felperes 1997. február 16. napjától állt az alperes alkalmazásában hivatásos szolgálati viszonyban. Az I. r. felperes 2009. április 5-én, a II. r. felperes április 9-én még aktív szolgálati jogviszonyban álló katonaként az alperes Osztályon

munkáltatói kölcsön és vissza nem térítendő támogatás iránti kérelmet terjesztettek elő. A felperesek 2011. augusztus 5. napján a ... utcai lakásukat tartási szerződéssel nagykorú lányukra ruházták át. 2011. november 29-én a felperesek adásvételi szerződést kötöttek az Cím3 szám alatti ingatlan megvásárlására. Az adásvételi szerződés szerint az ingatlant a felperesek 18.000.000.- forintos vételáron vásárolták meg, melyből 2.000.000.- forint foglalót és 1.000.000.- forint vételárreszt a szerződés megkötésekor megfizettek, a fennmaradó vételárreszt az alperes lakhatási támogatásával kívánták rendezni. Az alperes Osztály1a 2011. december 6. napján kelt iratában a felpereseket arról tájékoztatta, hogy a vissza nem térítendő juttatás és munkáltatói kölcsön iránti együttes kérelmüket hiánytalannak találták, ezért érdemi elbírálása megtörtént, azt 1034. sorszámon nyilvántartásba vették. Előzetes jelleggel a vissza nem térítendő juttatás összegét 10.822.000.- forintban, a munkáltatói kölcsön összegét 4.178.000.- forintban állapították meg. Tájékoztatták a felpereseket, hogy az igényük pénzügyi fedezet hiányában nem teljesíthető, a kérelem teljesítésére várhatóan 2013. december 31-ig kerülhet sor a rendelkezésre álló pénzügyi fedezet függvényében.

[2] Mivel a megvásárolt ingatlan nagy értékű, devizahitellel terhelt és felújításra szoruló volt, a felperesek az adásvételi szerződés megkötését megelőzően és azt követően is a Osztály1 akkori munkatársainál többször is érdeklődtek, hogy az igényelt támogatást várhatóan meg fogják-e kapni, igénylésükkel minden rendben van-e. Mindig azt a tájékoztatást kapták, hogy a kérelmükkel minden rendben van. 2012. júliusában a felperesek a cím5 utcai ingatlant birtokba vették és azon felújítási munkálatokat kezdtek meg. Az ingatlanba a felújításokat követően 2012. november végén ténylegesen beköltöztek. A megvásárolt házba kizárólag ők ketten költöztek át. A lakcímváltozást a hatóságoknál bejelentették, a lányukkal kötött tartási szerződést a szolgáltatás nyújtás helye tekintetében az új lakcímnek megfelelően módosították.

[3] A Osztály1 2012. december 17. napján kelt levélben tájékoztatta a felpereseket, hogy vissza nem térítendő támogatás és munkáltatói kölcsön iránti igényük elutasításra és a nyilvántartásból való törlésre került, mivel azok nem feleltek meg a jogszabályi előírásoknak. A felperesek az alperes elutasító döntését megtámadták, majd amikor ezek az eljárások eredményre nem vezettek, úgy döntöttek, hogy az ingatlan vételárának fennmaradó részét a piacról felvett hitelből fedezik. A lehető legjobb kondíciójú hitel megtalálásához hitelszakértőt vettek igénybe, akinek javaslatára 2013. október 28. napján a bank-tól 15.000.000.- forint hitelt vettek fel. Ebből az összegből 2013. december 31-ig az ingatlan vételárát az eladóknak teljes egészében megfizették. A felperesek a hitelszerződést az első öt éves kamatperiódus lejártát követően módosították, mert a kölcsön összegéből 2018. októberében 5.000.000.- forintot előtörlesztettek.

[4] A felperesek 2015. április 21. napján kártérítési kérelmet terjesztettek elő az arra illetékes szervnél arra hivatkozással, hogy az alperes a lakhatási támogatás iránti igényüket jogellenesen utasította el és ezzel számukra 7.581.000. – 7.581.000.-forint kárt okozott, aminek megtérítése mellett 500.000. – 500.000.- forint sérelemdíj megfizetését is kérték. Az illetékes szerv a felperesek kártérítési igényét elutasította. A felperesek fellebbezése folytán eljáró Miniszter a határozatokat helyben hagyta.

[5] A felperesek 2015. szeptember 7. napján benyújtott keresetükben kártérítés és kamatai, továbbá sérelemdíj megfizetésére kérték az alperes kötelezését arra hivatkozással, hogy az alperes kárt okozott számukra azzal, hogy a lakáscélú támogatást részükre nem fizette meg, annak ellenére, hogy korábban arról tájékoztatta őket, hogy kérelmük hiánytalan és a támogatás kifizetésének ténylegesen sem volt jogszabályi akadálya.

Pertörténet

[6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 65.M.546/2018/22. számú rész-közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes felel az I. és II. r. felperesnek a lakhatási kérelmük elutasításával és törlésével okozott kárért. Az ítélet indokolása szerint az alperes a felpereseknek indokolatlanul jogsérelmet okozott, amikor az általa ellentmondásosnak talált adatok tisztása helyett a felperesek kérelmének végleges elutasítása mellett döntött, ezért az igazgatási tevékenysége során tanúsított vétkes magatartása megállapítható. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.380/2019/5. számú rész-közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletét helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a felpereseket a szolgálati jogviszonyukkal összefüggésben az alperes rendeltetésellenes magatartása miatt kárt érte, a kár bekövetkezésében a felpereseket vétkesség nem terhelte, a kár teljes egészében az alperes jogellenes magatartása okán következett be. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Mfv.X.10.155/2020/2. számú ítéletével a jogerős rész-közbenső ítéletet hatályában fenntartotta. A határozat indokolása szerint a lakásrendelet szabályozása, az arra vonatkozó 1/2008. számú munkáltatói utasítás, és az annak alapján kialakult gyakorlat alapján a jogszabályi feltételek teljesülése esetén az igényelt munkáltatói kölcsönt és a vissza nem térítendő támogatást az alperesnek kötelessége lett volna megfizetni a felpereseknek. Az alperes az együttműködési kötelezettségét megszegte akkor, amikor a felperesek kérelmét anélkül törölte, hogy ténylegesen meggyőződött volna a jogosultsági feltételek hiányáról, ezzel a felpereseknek indokolatlan jogsérelmet okozott. A Fővárosi Törvényszék a 21.M.70.327/2021/9. számú részítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 14.185.506 forint kártérítést. A Fővárosi Ítéltábla az 1.Mf.31.260/2021/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem, és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezte súlyos eljárási szabálysértés miatt.

Módosított kereset és ellenkérelem

[7] A felperesek végső keresetükben az alperest 14.289.185- forint kártérítés és 500.000.- forint sérelemdíj megfizetésére kérték kötelezni. Hivatkozásképpen előadták, hogy az alperes jogellenes magatartása miatt elestek attól, hogy 10.822.000.- forint vissza nem térítendő támogatásban és 4.178.000.- forint kamatmentes kölcsönben részesülhessenek, ezért arra kényszerültek, hogy az ingatlan vételárának rendezéséhez a piacról 15.000.000.- forint hitelt vegyenek fel. A felpereseknél jelentkező kár így nem csak az a 10.822.000.- forint

támogatási összeg, amelyet visszatérítési kötelezettség nélkül kaptak volna meg, hanem az a 2013. decembere óta kifizetett 3.467.185 forint ügyleti kamat is, amit a teljes 15.000.000.- forint piaci kamatozású hitel kamataiként meg kellett fizetniük.

[8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Nem vitatta, hogy a felpereseket azzal, hogy a vissza nem térítendő támogatástól elestek, 10.822.000.- forint kár érte. Vitatta azonban, hogy a felperesek ezen felül jogosultak lennének a vételár kifizetéséhez felvett hitel ügyleti kamatainak megtérítésére is. A felperesek kárként legfeljebb a ki nem fizetett vissza nem térítendő támogatás, illetve a munkáltatói kölcsön összege után 2013. október 28. napjától kezdve felmerült késedelmi kamatokat számíthatják fel. Állította továbbá, hogy a felperesek elmulasztották a kárenyhítési kötelezettségüket, amikor 2013. októberében hitelt vettek fel a vételár rendezéséhez. A felperesektől elvárható lett volna, hogy miután szembesültek azzal, hogy az alperestől a lakáscélú támogatást nem kapták meg, a szerződést felbontsák, mert így a keletkezett káruk kisebb lett volna. Vitatta azt is, hogy a hitelszerződést a felperesek az általuk akkor elérhető legkedvezőbb feltételeket biztosító hitelintézettel kötötték meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy egyetemlegesen fizessen meg a felpereseknek 14.289.185 forint kártérítést, valamint 250.000- 250.000 forint sérelemdíjat. A határozat indokolása szerint a jogerős rész-közbenső ítélet alapján az alperes teljes egészében felel a felpereseknek a lakhatási kérelmük elutasításával és törlésével okozott kárért. Erre tekintettel a bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy milyen tételek minősültek ténylegesen a felperesek kárának, majd vizsgálni kellett a kárenyhítési kötelezettség megszegését az alperes hivatkozása alapján. Azt, hogy a vissza nem térítendő támogatás ki nem fizetése a felperesek vonatkozásában kárként merült fel, az alperes sem vitatta. Alaptalan az alperes azon hivatkozása, hogy a felperesek akkor kerültek volna abba a helyzetbe, mintha a károkozás meg sem történt volna, ha az alperes a vissza nem térítendő támogatás összegének megfizetése mellett annak késedelmi kamatait, esetlegesen még a munkáltatói kölcsön összege utáni késedelmi kamatokat is megfizeti. Mivel a 15.000.000.- forintot kitevő alperesi támogatás elmaradt, a felpereseknek a vételár kiegyenlítése végett ezt az összeget máshonnan kellett előteremtenie, kereskedelmi banktól lakossági hitelt vettek fel. A hitel felvételével összefüggésben a felpereseknek nem vitatottan a mai napig 3.467.185- forint ügyleti kamatot kellett megfizetni. Ez a kifizetés az alperes károkozó magatartása miatt az őket ért sérelem elhárításához szükséges költségként merült fel, és a felperesek vagyonában beálló értékcsökkenést okozott ugyanúgy, mint a vissza nem térítendő támogatás juttatásának elmaradása. Ha az alperes 2013-ban a felperesek részére, mind a vissza nem térítendő támogatást, mind a munkáltatói kölcsönt folyósítja, a felpereseknek ezt az összeget a bank felé nem kellett volna megfizetnie.

[10] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes alaptalanul hivatkozott a kárenyhítési kötelezettség megszegésére. Az eset összes körülményének figyelembevételével az adásvételi szerződés felbontása a felperesektől nem volt elvárható. A felperesek a cím5 utcai

lakásra az adásvételi szerződést 2011. november 29. napján kötötték meg és a szerződés alapján 2.000.000.- forint foglalt és 1.000.000.- forint vételárreszt az eladónak meg is fizettek. A felperesek az alperes 2011. december 6. napján tett tájékoztatása alapján alappal bízhattak abban, hogy a vissza nem térítendő támogatást és a munkáltatói kölcsön igényelt összegét 2013. végéig megkapják. Ezért nem tekinthető könnyelmű magatartásnak részükről, hogy 2012. július 1. napján az eladó hozzájárulásával az ingatlan birtokába léptek és azon még 2012. őszén jelentős, több millió forintos felújítási munkákat is elvégeztek. 2012. novemberében végül az ingatlanba be is költöztek és elkezdtek életvitelszerűen itt élni a végleges letelepedés szándékával. Ezt követően 2012. december 17-én tájékoztatta az alperes a felpereseket arról, hogy a támogatás és kölcsön iránti igényük elutasításra került. A felperesek ezt követően a jogorvoslati lehetőségüket teljes mértékben kimerítették. Ezek során alappal bízhattak abban, hogy erőfeszítéseik célt érnek és a támogatást megkapják. Amikor végül nyilvánvalóvá vált, hogy az adásvételi szerződés végső fizetési határidejének napjára az alperes nem fog fizetni, a szerződés felbontása tőlük már nem volt elvárható. 2013. októberére az adásvételi szerződés megkötésétől már mintegy két év eltelt, a szerződéssel összefüggésben a felperesek az eladónak 3.000.000.- forintot már megfizettek, az ingatlanon jelentős költségű felújításokat végeztek, korábbi ingatlanukat elidegenítették, és hozzávetőlegesen egy éve már életvitelszerűen ebben a házban laktak. Nem állapítható meg a felperesek kárenyhítési kötelezettségének megszegése azon okból, hogy az adott körülmények között úgy döntöttek, hogy ahelyett, hogy az ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződést felbontották volna, a hiányzó vételárreszt rendezésére piaci kamatozású kölcsönt vettek fel.

[11] Ugyancsak nem volt megállapítható a felperesek kárenyhítési kötelezettségének megsértése a hitel kiválasztása során tanúsított magatartásukkal összefüggésben sem. A per során maga az alperes sem tudott olyan hitelterméket megnevezni, amely a felperesek számára elérhető, kondícióiban pedig kedvezőbb lett volna, mint a felperesek által felvett hitel. Ugyanakkor a per szempontjából alapvetően nem is ennek volt jelentősége, a felperesektől ugyanis nem az volt elvárható, hogy a piacon létező összes hitel közül a legkedvezőbbet vegyék fel, hanem az, hogy a józan ész keretein belül mindent megtegyenek a számukra legkedvezőbb hitel kiválasztása érdekében. Azzal, hogy ennek érdekében a pénzügyi gazdasági képzettséggel rendelkező felperesek még egy hiteltanácsadót is igénybe vettek és az általa ajánlott hitelt vették fel, az adott helyzetben tőlük elvárható magatartást tanúsították. Ezen túlmenően a felperesek az első kamatperiódus lezárulását követően a fennálló hitelüket egy nagy összegű előtörlesztéssel jelentős mértékben csökkentették, amely magatartás folytán az ítélelhozatal napjáig megfizetendő kamat mértéke jelentősen csökkent. Ezért a kártérítés mérséklésének nem volt helye.

Sérelemdíj

[12] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a sérelemdíj iránti kereset benyújtása 2015-ben történt, így a felperesek vonatkozásában a Hjt. 2019. január 1-től hatályos rendelkezéseit nem kellett alkalmazni. Nem fogadta el az elsőfokú bíróság azon alperesi előadást, mely szerint a jogszabályi rendelkezések folytán a felperesek sérelemdíj iránti igényüket kizárólag az alperes felé benyújtott kártérítési igény útján érvényesíthették volna. Nincs jelentősége annak, hogy a felperesek sérelemdíj iránti igényüket az alperesi szervezetben előterjesztett kártérítés iránti kérelmükben, milyen jogalapon, milyen tényekre

alapozottan terjesztették elő. Annak tartalmától függetlenül ugyanis az igény jogalapját a perben elévülési határidőn belül, szabadon kiegészíthették.

[13] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek a keresetlevelükben a személyiségi jogi sérelmük pontos megjelölésével és megfelelően elkülönített módon, az egyes hivatkozásokat megalapozó tények összefoglaló előadásával megjelölték, hogy milyen alperesi magatartások által, mely személyiségi jogukra sértette a munkáltató. Ennek következtében a felperesek sérelemdíj iránti igényét érdemben vizsgálta a bíróság.

[14] Az elsőfokú bíróság a felperesek hivatkozását az egyenlő bánásmód megsértésére a joggal való visszaélés körében értékelte és bírálta el. Ennek során megállapította, hogy vezető², a Osztály¹ vezetője tanúkénti meghallgatása során maga is elmondta, hogy a felperesek támogatási kérelmét azért kezdték különös gonddal vizsgálni, mert igényüket házaspárként nyújtották be, így a kiutalandó összeg magas volt. Ráadásul a felperesek a megelőző ingatlnaukat tartási szerződéssel idegenítették el, így az általuk megvásárolt ház vételárát szinte teljes egészében a támogatásból kívánták fedezni. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a támogatási kérelmek teljesítés előtti ellenőrzése az alperesnek nyilvánvalóan jogában áll, ez a folyamat azonban nem vezethet a támogatást kérők jogainak, illetve jogos érdekeinek csorbítására. Az alperes megállapíthatóan a támogatási kérelem elutasítását és törlését követő eljárás során megszegte az együttműködési kötelezettségeit a felperesekkel szemben, amikor a határozata meghozatala előtt, az általa homályosnak talált körülmények tisztázására kísérletet sem tett. A felperesek helyzete teljesen bizonytalanná vált, idős korukban azzal kellett szembesülniük, hogy a lakhatásukat esetlegesen elvesztik, mivel a támogatás igénybevételével kifizetni szándékozott házat, korábban jelentős költséggel lefoglalták és felújították, másik ingatlanra esetlegesen szert sem tudtak már tenni.

[15] Az elsőfokú bíróság nem értett egyet azzal az alperesi érveléssel, hogy amennyiben a felperesek a cím⁵ utcai ház megvásárlása miatt nehéz anyagi körülmények közé kerültek, vagy nagyobb mértékű stresszt kellett átélniük, azt csak maguknak köszönhetik. A felperesek ugyanis joggal számíthattak arra, hogy mivel a jogosultsági feltételeket ténylegesen teljesítették, az alperes végleges letelepedésüket az erre a célra létrehozott támogatási formával segíteni fogja.

[16] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a kérelmek elbírálása során a felperesekkel szemben olyan magatartást tanúsított, ami joggal való visszaélésnek minősül és ezen magatartását nemcsak a vagyoni jellegű következmények körében kell orvosolni. Az alperes a rendeltetésellenes eljárásával, illetve annak eredményével a felperesek személyiségi jogait, emberi méltóságát, zavartalan magán- és családi élethez fűződő jogát a per adataiból megállapíthatóan megsértette. Ennek következtében a bíróság személyiségi jogsértésekre tekintettel a felperesenként 250.000 – 250.000 forint összegű sérelemdíjat tartott arányosnak.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[17] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság kötelezését új eljárásra és új határozat hozatalára, harmadlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kártérítési összeg csökkentését oly módon, hogy „az ne haladja meg a 10.822.000.- forint tőkeösszeg és ez után 2013. október 28. napjától járó késedelmi kamatok, továbbá a 4.178.000.- forint munkáltatói kölcsön után 2013. október 28. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi (és nem ügyleti) kamatának együttes összegét azzal, hogy késedelmi kamatból levonni rendeli a munkáltatói kölcsön kezelési költségét.”. Továbbá kérte a sérelemdíj iránti igény elutasítását.

[18] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 172. § (2)-(3) és (5) bekezdéseit, a 173. § (1) bekezdés c) pontját, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 163. § (1) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 206. § (1) és (2) bekezdéseit.

[19] Az alperesnek vétkességi alapú kártérítési felelőssége áll fenn, ezért a felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy az alperes vétkes magatartása miatt őket a keresetükben megjelölt összegű kár érte és ez ok-okozati összefüggésben áll az alperes magatartásával. A kár elmaradt jövedelemből, vagyonban beállott értékesökkenésből és a sérelem elhárításával összefüggésben felmerült indokolt költségéből áll. A rész-közbenső ítélet a kár felmerülésének időpontját 2013. októberére helyezi. Ugyanakkor semmilyen perbeli adat nem utal arra, hogy a felperesek vagyona ebben az időpontban csökkent volna. A felperesek sem összegszerűségében, sem indokoltságában nem bizonyították, hogy káruk keletkezett. Ugyanakkor a felperesek által csatolt okiratok sem igazolták a felperesi állítólagos kár összegét. Előadta, hogy eredetileg a felperesek 5.016.119.- forint ügyleti kamatot igényeltek, de az ténylegesen csak 3.096.988.- forint volt. A közel 2.000.000.- forint összegű túlszámolás sem készítette az elsőfokú bíróságot arra, hogy a felperes által fénymásolatban csatolt banki kimutatáson kívül a felperest bármilyen egyéb bizonyítási eszköz előterjesztésére, így pl. a banki szerződés becsatolására kötelezze.

[20] Az alperesi vitatás ellenére nem került sor az okozati összefüggés vizsgálatára sem. A támogatások kifizetésének elmaradásából egyáltalán nem következik, hogy a sérelemnek egyedüli elhárítási módja a jelzett bankkölcsön szerződés megkötése. Nem bizonyított, hogy a 15.000.000.- forint támogatás elmaradása hogyan hat ki az adásvételi szerződés teljesítésére, pl. követeli-e ennek tudatában is a vevő a teljesítést, vagy ennek elmaradása esetén a vevők elveszítik-e a foglalót. A felperesek azt sem bizonyították, hogy az általuk hivatkozott hitelszerződés az akkori helyzetben a számukra legelőnyösebb konstrukció volt-e. Hangsúlyozta, hogy az alperes semmilyen módon nem lehetett befolyással arra, hogy a felperesek milyen ingatlan milyen hitelügylet segítségével kívánják megvásárolni. Ezért az alperes ezen felperesi cselekmények következményeikért kártérítési felelősséggel nem tartozik.

[21] Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a felperesek kárenyhítési kötelezettségüknek eleget tettek-e, holott erre az alperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 1. § (1) bekezdése és 4. § (4) bekezdése alapján alappal hivatkozhat. A felperesek nem bizonyították, hogy eleget tettek kárenyhítési kötelezettségüknek. A hitelügylet megkötése ugyanakkor az alperes által el nem hárítható felperesi magatartás. Másodlagosan ugyanezen indokokra tekintettel hatályon kívül helyezést kért. Harmadlagos kérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy figyelembe kell venni azt a kártérítési alapelvet, mely szerint a kártérítésre kötelezés lényege a károsult olyan helyzetbe hozása, mintha a károkozó magatartás nem következett volna be. A felek ezidáig nem vitatták, hogy a munkáltatói kölcsönt a felpereseknek vissza kellett fizetnie, azonban ügyleti kamat helyett a tőke összeget csak 1%-os kezelési költség terheli. Az éves kezelési költség számításának alapja – az alperes tudomása szerint – évente csökken azzal az összeggel, amelyet a kölcsönvevő a megelőző évben a tőkéből már törlesztett. Így az első évben 40.178.- forint, a következő évben 40.109.- forint, majd 38.438.- forint, 36.767.- forint, 35.095.- forint, 33.424.- forint, majd 31.759.- forint lett volna. Amennyiben a felperesek a munkáltatói kölcsön tőkeösszege után is késedelmi kamattal tartoznak, ebből le kell vonni a kezelési költséget, ezért kérte, hogy a marasztalási összeget a másodfokú bíróság „jelentősen csökkentse”.

[22] Az alperes a fellebbezésében a sérelemdíj vonatkozásában hivatkozott arra, hogy a sérelemdíj megfizetését a Honvédség kártérítési felelősége körében szabályozza, amely egyértelművé teszi, hogy a sérelemdíjra a kártérítési felelősség szabályai irányadók a 2015-ben hatályos szöveg szerint. Ebből következően pedig a sérelemdíj vonatkozásában is kötelező a peres eljárást megelőzően kártérítési kérelmet előterjesztteni és abban a jogorvoslati lehetőséget kimeríteni. Az alperes előadta, hogy a hatályos Ptk. és az előbbieken kifejtett rendszertani értelmezést erősíti meg.

[23] Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2013. (VI.17.) számú határozatával elfogadott kollégiumi véleményre is, amely nemvagyonai kártérítés/sérelemdíj megtérítése iránti követelések elbírálásának a polgári perben felmerülő egyes kérdéseiről a következőket tartalmazza. Az új Ptk. alapján önmagában a személyiségi jogot sértő magatartás minősül kötelelem keletkeztető ténynek, ezért kizárólag ennek rögzítése, körülírása szükséges. Meg kell jelölni a megsértett személyhez fűződő jogot is, kivéve, ha ennek mibenléte az előadott tényekből egyértelműen megállapítható.

[24] Az alperesi álláspont szerint tehát a sérelemdíjra vonatkozó igények érvényesítése során a kártérítési felelősség szabályai szerint kell eljárni. A Hjt. szerinti kárigények érvényesítése során előzetes kártérítési eljárás lefolytatására van szükség. A kártérítési eljárást lezáró másodfokú határozat meghozatalával nyílik meg a bírósági jogorvoslat. Jelen perben érvényesített sérelemdíj csak azokon a tényeken alapulhat, amelyek a kártérítési eljárást elindító kérelem előterjesztéséig keletkeztek.

[25] Az alperes álláspontja szerint a felperesek a kártérítési kérelmek vonatkozásában semmilyen személyiségi okot nem jelöltek meg, pusztán csak a sérelemdíjat és annak összegét, így a kereseti kérelmek elutasítása szükséges.

[26] Előadta továbbá, hogy amennyiben a fenti érvelést a másodfokú bíróság nem alkalmazza, abban az esetben a Hjt. 2019. január 1-jei módosítását megelőzően sérelemdíj iránti igényt a bíróság előtt keresettel közvetlenül is érvényesíteni lehet, abban az esetben a felperesek kereseti kérelme elévült. E körben hivatkozott arra, hogy a lakhatási kérelmek elutasítására 2012. decemberben került sor. A felperesek először 2021. május 20-án kelt beadványukban jelöltek meg három konkrét személyiségi jogot, amelyet álláspontjuk szerint az alperes magatartásával sértett.

[27] Hivatkozott a Hjt. 13.§ (1) bekezdésére, miszerint a szolgálati viszonytal kapcsolatos igény – ha törvény eltérően nem rendelkezik – három év alatt évül el. A felperesek pedig a hároméves elévülési időn belül nem terjesztettek elő személyiségi jogi sérelmet tartalmazó sérelemdíj iránti kereseti kérelmet, alperesi magatartás kizárólag 2021. májusában került megjelölésre.

[28] Az alperes utalt arra is, hogy a sérelemdíj iránti kérelem elutasításának azért is helye van, mivel a felperesek állítása szerint az alperes a fenti jogsérelmeket a felpereseket hátrányosan megkülönböztető módon okozta. A felperesek azonban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebk. törvény) rendelkezései alapján védett tulajdonságot nem jelöltek meg. Az alperes indítványára az elsőfokú bíróság megkereste a HM VGH-t annak kimutatására, hogy a támogatási kérelmek elutasításának évében, és azt követően tett-e különbséget a házas és az idősebb kérelmezők hátrányára a támogatásokról szóló döntés meghozatalakor. A beszerzett adatok azt bizonyították, hogy nem történt ilyen szempontú hátrányos megkülönböztetés. Ezt követően a bíróság a felperesi keresetmódosítás hiányában is a hátrányos megkülönböztetést „joggal való visszaélésre való hivatkozásnak tekintette”, mely sértette a kereseti kérelemhez kötöttséget.

[29] Az alperes a másodlagos fellebbezési kérelme körében fenntartotta az elsődleges kereseti kérelem körében előadottakat. E körben hivatkozott arra, hogy amennyiben a felperesi kérelem bizonyíthatatlanságához a másodfokú bíróság nem a kereset elutasításának jogkövetkezményét fűzi, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokon eljáró bíróság új eljárásra kötelezését indítványozta.

[30] E körben hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztésének napján az addigi álláspontját megváltoztatta, egy a Fővárosi Ítéltábla által hozott ítélet ismeretében. Ennek ellenére nem változtatta meg a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről szóló tájékoztatását, súlyosan akadályozva az alperest abban, hogy a perbeli jogait gyakorolhassa.

[31] Az alperes álláspontja szerint a felek nem vitatták, hogy a munkáltatói kölcsönt a kedvezményezettnek vissza kell fizetnie, azonban az ügyleti kamat helyett, a tőke összeget csak a perbeli időszakban és jelenleg is 1 %-os kezelési költség terheli. Az egyéves kezelési költség számításának alapja évente csökken azzal az összeggel, amelyet a kölcsönvevő a megelőző évben a tőkében törlesztett. Álláspontja szerint a kezelési költség levonása a késedelmi kamatból indokolt. A kezelési költség beszámításáról az alperes azzal a feltétellel mondott csak le, hogy a felperes sem érvényesítette vele szemben a banki kezelési költséget. Az alperes előadta, ha a másodfokú bíróság a banki kamatot a munkáltatói kölcsön után számítva ítéli meg, akkor a felperes banki kezelési költség követelése hiányában az alperes sem követeli a munkáltatói kölcsön összegére számított 1 %-os kezelési költség beszámítását. Továbbra is fenntartotta, hogy a hitelszerződés megkötése az alperes által el nem hárítható felperesi magatartás volt, így ennek következményeit nem köteles viselni.

A felperések fellebbezési ellenkérelme

[32] A felperések a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték, annak helyes tényállása és érdemi döntése alapján.

[33] Álláspontjuk szerint az alperesi fellebbezés megalapozatlan, mivel az alperes két fellebbezést nyújtott be és nem állapítható meg, hogy a kettő között mi a különbség. A fellebbezés az ítélet megváltoztatására alkalmatlan, hatályon kívül helyezésre nincs törvényes ok.

[34] Előadták, hogy a fellebbezés indokolása okafogyott, hiszen évekkel ezelőtt jogerősen lezárult az ügy jogalapja, jelen eljárás keretei között kizárólag az összegaszerúségről lehet jogvitát folytatni. A bekövetkezett károkért az alperes 100 %-ban felel, az arányokat, a közrehatást a Kúria döntése miatt nem lehet vizsgálni.

[35] Hivatkoztak továbbá arra, hogy a banki dokumentumokat benyújtották az elsőfokú eljárás során, melynek tartamát az alperes nem vitatta.

[36] Álláspontjuk szerint az alperes rosszul értelmezte a Pp. vonatkozó jogszabályi rendelkezéseit, mivel a sérelemdíj jogalapját a felpereseknek kellett bizonyítaniuk, rajtuk volt a bizonyítási teher. Az alperesnek e körben teendője nem volt, a felperések ugyanakkor előtárták a bizonyítékaikat.

[37] Az alperesi kioktatás a sérelemdíj tekintetében (egyenlő bánásmód megsértése) megvalósult, itt a bizonyítási teher az alperesen volt. Előadták, hogy az alperesi bizonyítékok a felperesi álláspontot támasztották alá. Hivatkoztak arra, hogy a hitelszerződést már kártérítési eljárás során és az azt követő per előtt is megismerte az alperes, így valótlan az az állítása, miszerint nem ismerte. A felperesek 2015. áprilisában kártérítési eljárást kezdeményeztek az alperesnél, melynek során becsatolásra kerültek az ezzel kapcsolatos iratok. A kártérítési összeget pedig a banki dokumentumokkal alátámasztották.

[38] Előadták, hogy az alperes a számítása is téves, mivel a 15.000.000 forint kamatát nem tudja megkülönböztetni a 4,1 millió forint 1 % -os kezelési költségtől. A befizetett 5.000.000 forint évi különbözete (4,78 % - 1%) 189.000 forint, amely szintén csökkentette a kárigényt.

[39] Hivatkoztak arra, hogy a sérelemdíj tekintetében a kártérítési eljárásban a felperesek előtárták kérésüket és indokaikat is, mellyel nem foglalkozott a saját eljárásában az alperes. Tény, hogy az eredeti kereseti kérelemben is szerepelt a sérelemdíj és arra vonatkozóan tényállást is előterjesztettek a felperesek.

[40] A felperesek a másodfokú perköltség iránti igényt 393.675 forintban határozták meg.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[41] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen feltárta, a bizonyítási eljárást lefolytatta, és a kártérítési kereseti kérelmek vonatkozásában az érdemi döntésével is egyetértett, ezért az elsőfokú ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253.§ (2) bekezdése alapján e körben helybenhagyta. A sérelemdíj tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján.

[42] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán az alábbiakra mutat rá.

[43] A kártérítési igény előterjesztésének időpontjában, a jogvitára irányadó, a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (Hjt.) 5. § (2) bekezdése szerint, a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kell eljárni és nem lehet olyan magatartást tanúsítani, amely a másik fél jogát, jogos érdekét sérti.

A (3) bekezdés értelmében a szolgálati viszonyral kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket a rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni és teljesíteni. A jog gyakorlása különösen akkor

rendeltetésellenes, ha az mások zaklatására, jogos érdekének csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, lehetséges véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy ehhez vezet. A kötelezettség teljesítése különösen akkor rendeltetésellenes, ha az indokolatlan érdek- vagy jogsérelmet okoz.

A (4) bekezdés szerint a rendeltetésellenes joggyakorlás és a kötelezettségteljesítés hátrányos következményeit orvosolni kell.

[44] A Hjt. 172.§-a szerint a Honvédség vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel azért a kárért, amely az állomány tagjának a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett.

(2) értelmében mentesül a Honvédség a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt a működési körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

[45] A Hjt. 173. § (1) bekezdés alapján a Honvédség a kártérítés körében köteles megtéríteni az állomány tagjának

a) elmaradt jövedelmét,

b) a vagyonában beállott értékcsökkenését,

c) a sérelemmel, és ennek elhárításával összefüggésben felmerült indokolt költségeit.

Az (1a) bekezdése szerint a Honvédség köteles megfizetni az állomány tagjának személyiségi jogainak megsértésével összefüggésben felmerült sérelemdíját.

[46] A Hjt. 173. §-ának 2019. január 1. napján hatályba lépett módosítása szerint a honvédelmi szervezet köteles megfizetni az állomány tagjának a Polgári Törvénykönyv szerinti nevesített személyiségi jogának megsértésével felmerült sérelemdíját. A sérelemdíj megállapítása során a 168. § (6)-(8) bekezdéseit kell alkalmazni.

[47] A Hjt. 168. §-ához 2019. január 1. napjával beiktatott (6)-(8) bekezdései szerint:

(6) A Polgári Törvénykönyv szerinti nevesített személyiségi jog megsértése esetén a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

(7) A személyiségi jog megsértését, annak mértékét és szolgálati jogviszonnyal való összefüggését annak kell bizonyítani, akit jogsérelem ért.

(8) A sérelemdíj mértékét az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben kell meghatározni.

[48] A másodfokú bíróság a jogerős rész - közbenső ítéletében kimondta, hogy az alperes teljes egészében felel az I. és II. rendű felpereseknek a lakhatási kérelmük elutasításával és törlésével okozott kárért. Az alperes a fellebbezésében előadta, hogy a per

jelen szakaszában nem vitatható már, hogy az alperest a támogatási kérelmek elutasítása miatt vétkességi alapú kártérítési felelősség terheli a Hjt. vonatkozó rendelkezései szerint. Előadta azonban, hogy vétkességi alapú felelősség esetén is bizonyítania kell a felpereseknek, hogy eleget tettek a kárenyhítési kötelezettségüknek.

[49] A felperesek a megismételt eljárásban eleget tettek azon kötelezettségüknek, miszerint becsatolták a hitelszerződéseket, illetve a hitelintézet igazolását, amely 2021. decemberig készített kimutatást, valamint a 2022. január-február-márciusi kamatbefizetésekről szóló elektronikus banki adatkimutatást. Ennek megfelelően a felperesek kamatként (az elmúlt törlesztési moratórium korrekcióját is figyelembevéve) 3.467.787 forint összeget fizettek meg. Az egyösszegű juttatás 10.822.000 forint volt, így a tárgyalás napjáig a felpereseket megillető kár 14.289.787 forintban határozható meg.

[50] A fentiek alapján a felperesek összecszerülésben is bizonyították, hogy a káruk bekövetkezett. Nem megalapozott az alperes azon fellebbezési előadása, miszerint a kártérítési kérelmeket, a hitelszerződéseket nem csatolták, így a kártérítési eljárásban azokkal kapcsolatban érdemi vizsgálat nem volt lehetséges. A munkáltatónak, mint a kártérítési eljárás lefolytató szervnek lehetősége lett volna hiánypótlásra felhívni a felpereseket, de nem tette meg, így az ő mulasztása a felperesek terhére nem értékelhető.

[51] Megalapozatlan az alperes arra történő hivatkozása, hogy a megelőző eljárásban a hitelszerződéseket nem csatolták a felperesek, ezért nem is vehető figyelembe ezek az okiratok a megismételt eljárásban. A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül helyezte hatályon kívül a rész- ítéletet. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság előtt a megismételt eljárásban a bizonyítási eljárás során akár új hivatkozások, illetve újabb okirati bizonyítékok előterjeszthetők. Mindezekben túl maga a másodfokú bíróság mutatott rá arra, hogy az alperes által indítványozott banki hitelszerződés becsatolására vonatkozó bizonyítás szükséges. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ellentmondásos az alperes nyilatkozata, miszerint egyrészt hiányolta a bizonyítási eljárás során a hitelszerződések becsatolásának elmulasztását, másrészt ő maga kérte a hitelszerződések becsatolását. Ezt követően pedig arra hivatkozott, hogy ezen hitelszerződéseket már nem is lehetett volna figyelembe venni a bizonyítási eljárás során.

[52] A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozatlan azon fellebbezési állítás, miszerint a támogatások kifizetésének elmaradásából nem következik, hogy a sérelem egyedüli elhárítási módja a jelzett bankkölcsönszerződés megkötése. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint az alperes jogellenes magatartása kapcsán, az összesen 15.000.000 forintot kitevő alperesi támogatás elmaradt, így a felpereseknek a vételár kiegyenlítése végett, ezt az összeget máshonnan kellett előteremteni. Erre az volt a megoldás – amelyet az alperes sem vitatott a korábbiakban –, hogy egy kereskedelmi banktól vettek fel hitelt. A felperesek mindezen túl a hitel felvételéhez pénzügyi, gazdasági végzettséggel rendelkező tanácsadót vettek igénybe. A hitel felvétele során mindenben az ő iránymutatásait követve jártak el, így az adott helyzetben a tőlük

elvárható magatartást tanúsították a hitel kiválasztásánál, illetve a hitelszerződés megkötésének során. A másodfokú bíróság így elfogadta a felperesek azon előadását, miszerint a kárenyhítési kötelezettségüknek eleget tettek.

[53] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy maga az alperes hivatkozott arra a fellebbezésére, hogy „alperest ugyanakkor nem terheli annak bizonyítási kötelezettsége, hogy megjelöljön a felperesek által választottnál kedvezőbb hitelkonstrukciót”. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes ezen álláspontja nem fogadható el, figyelemmel arra, hogy amennyiben arra hivatkozott, hogy a felperesek a kárenyhítési kötelezettségüknek nem tettek eleget, akkor éppen az ő kötelezettsége lett volna megjelölnie azt, hogy milyen egyéb módon lehetett volna a kárt enyhíteni.

[54] A fentiek alapján a felperesek bizonyították, hogy az alperes károkozó magatartása jogellenes volt, a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár között okozati összefüggés állt fenn, illetve a károkozó magatartás vétkes volt, valamint a kárösszecszerüségét is bizonyították a felperesek.

[55] Megalapozatlan az alperes fellebbezési kérelme az 1 %-os kezelési költség vonatkozásában is. Az alperes ebben a körben az elsőfokú eljárás során sem viszontkeresetet, sem beszámítási kifogást nem terjesztett elő, így a fellebbezésében utólag már nem terjeszthet elő e vonatkozásban kérelmet. Az alperes a fellebbezésében előadta, hogy a kezelési költségek beszámításáról azzal a feltétellel mondott csak le, hogy a felperes sem érvényesíti vele szemben a banki kezelési költséget, mely nyilatkozat nem tekinthető sem viszontkeresetnek, sem beszámítási kifogásnak.

Sérelemdíj

[56] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes fellebbezése alapos a sérelemdíj vonatkozásában.

[57] A Hjt. 177. § (2) bekezdése szerint a kártérítési eljárás rendjét a kártérítésre irányuló igény elbírálására jogosult honvédségi szervezetet, a szolgálati betegségek körét a miniszter rendeletben határozza meg.

[58] A Hjt. 179. § (1) bekezdése szerint az állomány tagja a szolgálati viszonytal összefüggő ügyekben, írásban – szolgálati út betartásával a munkáltatói jogkört gyakorlóhoz kérelmet terjeszthet elő.

[59] A Hjt. 180. § (1) bekezdése kimondja, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az állomány tagja a munkáltatói jogkörgyakorló jognyilatkozatával szemben szolgálati panaszt terjeszthet elő.

[60] A 2013. augusztus 13-tól hatályba lépő 10/2013. (VIII.12.) HM rendelet a kártérítési felelősségről, valamint egyes meg nem térülő károk leírásának, törlésének és szabályairól II. fejezetben tartalmazza a Honvédség kártérítési felelősségét.

A 26. § szerint e fejezet alkalmazásában igényérvényesítő: A hivatásos és szerződéses állományú katona, a tényleges szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona, a honvéd tisztjelölt, a honvéd altiszt-jelölt, a korábban ilyen szolgálatot vagy korábban hadkötelezettség alapján katonai szolgálatot teljesítő személy és mindezek közeli hozzátartozója, élettársa.

[61] A HM rendelet 29.§ (1) bekezdése szerint a kárigény elbírálására elsőfokon az állományilletékes parancsnok rendelkezik hatáskörrel, ha a kárigény egyszerű ténybeli és jogi megítélésű, továbbá összege az 50.000 forintot nem haladja meg.

[62] A HM rendelet 29. § (3) bekezdésének e pontja szerint a kárigény akkor nem tekinthető egyszerű ténybeli és jogi megítélésűnek, ha a kárigény nem vagyoni kárral kapcsolatos szolgálati viszony körében vagy szolgálati viszonyon kívül elmaradt jövedelem, kártérítésként való megfizetésére vagy kártérítési járadék folyósítására irányul.

[63] Az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a felperesek nem nyújtottak be kártérítés iránti kérelmet a munkáltatóhoz. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy mindkét felperes nyújtott be kártérítési iránti kérelmet 500.000 forint sérelemdíj vonatkozásában. A Alperes1 Hivatala a 2015.június 12-én kelt határozatszám2. számú határozatával, valamint a határozatszám1. számú határozatával a felperesek kérelmét elutasította. A másodfokon eljáró Alperes1 a határozatszám3. számú határozatával, valamint a határozatszám. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

[64] A másodfokú bíróság álláspontja szerint ennek következtében nem fogadható el az alperes azon fellebbezési hivatkozása, miszerint a felperesek sérelemdíj iránti kérelmét a munkáltató nem bírálta el. Mind az elsőfokú határozat, mind a másodfokú határozat tartalmazza a sérelemdíj iránti kártérítési kérelem elutasítását. E körben nincs jelentősége annak, hogy a felperesek a sérelemdíj kapcsán a későbbiekben pontosították a keresetüket. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a felperesek 2013. július 12-én terjesztettek elő keresetet a lakáscélú támogatással kapcsolatban. A sérelemdíj iránti kérelmüket 2015. április 21-én terjesztették elő a munkáltatónál, melyet az „az eddig elszenvedett jogtalan eljárás” miatt kértek. A kérelem tartalmából kitűnik, hogy az alperesi lakhatási támogatás visszautasítását követő jogtalan eljárás miatt kértek sérelemdíjat.

[65] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a 10/2013.(VIII.14.) HM rendelet 32.§ (1) bekezdése szerint a kártérítési eljárás során az igény elbírálására jogosult szerv köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy amennyiben a munkáltató álláspontja szerint nem volt megfelelő a kérelem, annak vonatkozásában hiánypótlásra hívhatta volna fel a felpereseket, mely nem történt meg. Az alperesi határozatok érdemben elbírálták a sérelemdíj iránti igényt, arra való hivatkozással, hogy a kártérítési eljárás során nem nyert igazolást, miszerint a munkáltató jogellenes magatartást tanúsított volna.

[66] A Hjt.13.§ (1) bekezdése szerint a szolgálati viszonytal kapcsolatos igény – ha törvény eltérően nem rendelkezik – 3 év alatt évül el.

[67] Figyelemmel arra, hogy a felperesek 2015. április 21-én terjesztettek elő az alperesnél kártérítési igényt a sérelem díj vonatkozásában, és az elutasító határozat ellen keresetet nyújtottak be, melyet folyamatosan fenntartottak, így az igényük nem évült el.

[68] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek sérelemdíj megfizetése iránt előterjesztett kereseti kérelme érdemben azonban nem alapos.

Az emberi méltóság megsértése

[69] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk) 2:42.§ (1) bekezdés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

A (2) bekezdés értelmében az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

[70] A Ptk 2:43. § b) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a személyes szabadság, a magánélet megsértése; a magánlakás megsértése.

[71] A felperesek az emberi méltóság megsértése kapcsán arra hivatkozással kérték az alperest sérelemdíj megfizetésére kötelezni, hogy a Honvédség megkereséseikre nem, vagy csak megkésve adott választ. Ezzel a magatartással az amúgy is kiszolgáltatott pozíciójukat kihasználta. A többmillió kölcsönrel megnehezítette a felperesek életét és kedvezőtlen helyzetbe sodorta őket.

[72] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek által előterjesztett tényállítás nem alkalmas a személyiségi jogok megsértésének megállapítására. Az a körülmény, hogy a munkáltató a megkereséseikre késve adott választ, nem a személyiség lényegi eleme, így személyiségi jogsértést nem alapoza meg. Úgyszintén nem alapoza meg a felperesek előadását, hogy a többmilliós kölcsönrel megnehezítette az alperes az életüket, mivel a felperesek a munkáltatóval szemben jogorvoslati lehetőséggel éltek. Egyébként pedig a kérelem beadásakor egyáltalán nem volt bizonyos az, hogy a felperesek részére a kölcsön folyósításra került. A másodfokú bíróság utal a BDT.2020.4152. számú határozatra, miszerint az emberi méltóság megsértése akkor állapítható meg, amikor a jogsértő részéről az emberi léthez, az emberi élethez méltatlan magatartás az emberi minőség kétségbevonása valósul meg. Jelen esetben azonban ezen körülmény nem volt megállapítható, illetve a felperesek sem tudták állításukat bizonyítani.

[73] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felpereseknek a zavartalan magán- és családi élethez fűződő jogát sem sértette meg az alperes. Nem alapoza meg a személyiségi jogi sérelmet a felperesek azon előadása, miszerint „A pénzügyi tehertétel, mely egyébként várt, és „leszerződött” összeg elmaradása miatt keletkezett olyan magánéleti vitákat generált, melyek jogszerű alperesi magatartás esetén nem következhetett volna be. Kiszolgáltatottá váltunk.” A felperesek nem kötöttek szerződést az alperessel, igényüket csupán nyilvántartásba vette, mely nem jelentette azt, hogy a támogatás összegére automatikusan jogosultak lettek. A munkáltatónál kialakított eljárás szerint felül kellett vizsgálni a kérelmüket, mellyel szemben a felperesek jogorvoslattal élhettek. A felpereseknek kellett volna bizonyítani, hogy az alperes magatartása folytán az emberi élethez méltatlan magatartás megvalósult. A másodfokú bíróság álláspontja szerint életszerű, hogy a házastársak között viták keletkeznek, de ez nem hozható okozati összefüggésbe a munkáltató magatartásával.

[74] A magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény 1.§-a mondja ki, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását (továbbiakban együtt: magánélethez való jog) tiszteletben tartsák.

A 8. § (1) bekezdése szerint a magánélet tiszteletben tartásához való jog célja, különösen a névviseléshez való jog, a személyes adatok, a magántitok, a képmás és a hangfelvétel, a becsület és a jóhírnév védelme.

A Kommentár szerint a törvény a magánélet tiszteletben tartásához való jog tartalmát részletezi és a jogalkalmazást segítve rögzíti példálózó jelleggel e jog megsértésének fontosabb eseteit. Kiemelendő, hogy e körben is érvényesül a törvény azon alapelve, miszerint a magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg.

[75] A magánéletről szóló törvény 9. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van arra, hogy családi életét, mint a magánélet közegét fokozott védelem illesse meg. A (2) bekezdés szerint a családi élet tiszteletben tartásához való jog az egyént és a családtagját együtt is megilleti.

[76] A (3) bekezdés szerint a családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelmét különösen mások családi életének jogosulatlan megsértése, zavarása vagy mások családi életébe való jogosulatlan beavatkozás.

[77] A jogszabály indokolása rögzíti, hogy a magánélethez és családi élethez való jog lényege az, hogy egyén akarata ellenére azt mások ne sérthessék meg.

[78] A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperesek által előadott tényállás nem alapozza meg a magánélethez és a családi élethez való jog megsértését az alperes részéről. Az a körülmény, hogy a felek között a hitel felvétele vitákat generált, nem a munkáltató által tanúsított magatartás, így az alperes a felperesek magánéletét és családi életét nem sértette.

[79] A fentiek alapján a felperesek sérelemdíj iránti igénye megalapozatlan.

Záró rész

[80] A másodfokú bíróság a perköltség meghatározása során a felperesek által előterjesztett legmagasabb kereseti kérelmet vette figyelembe, melynek összege 17.034.285 forint volt. Az elsőfokú eljárás során a felperesek a keresetüket leszállították, valamint pervesztések lettek 1.000.000 forint összegű sérelemdíj vonatkozásban. A felperesek pernyertesek lettek 14.289.185 forint tekintetében, így az elsőfokú eljárásban pernyertesek 78 %-ban, az alperes pedig 21 %-ban. A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése alapján határozta meg. A fellebbezési eljárásban a felperesek pernyertesek lettek 14.289.185 forint összegben, míg az alperes 500.000 forintban, így a felperesek 97 %-ban, az alperes 3 %-ban pernyertes. A másodfokú bíróság a perköltség összegét az IM rendelet 3.§ (5) bekezdése alapján határozta meg.

[81] A perben felmerült fellebbezési illetéket az állam viseli, figyelemmel arra, hogy az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5.§-a alapján illetékmentes, a felperesek pedig munkavállalói költségkedvezményre jogosultak.

[82] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233. §-a zárja ki.

Budapest, 2022. július 12.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Edit s.k.
előadó bíró

dr. Kulisity Mária s.k.
bíró